

Cognitis enim his, quæ sunt his contraria, patent. Vituperatio enim ex contrariis est.

CAPVT X.

DE accusatione autem, & defensione, Ex quot, & qualibus oportet conficere syllogismos, consequens est dicere. Iam assumenda sunt tria. vnum, Quorum, & quot rerum causa iniuria afficiant: alterum, Quomodo ipsi affecti: tertium, Quales, & quomodo se habentes. Cum definiuerimos igitur, quid sit iniuria afficere, cetera persequatur. Sit ergo iniuria afficere nocere sponte contra legem. Lex verò est, vna propria: altera communis. Voco propriam secundum quam scriptam ciuilliter agunt: communem, quæcunque non scripta apud omnes constare videntur. Sponte autem faciunt, quæcunque scientes, & non coacti. Ac quæcunque qui dem sponte, non omnia præeligentes: quæcunque verò præeligentes, sponte & scientes omnia. Nemo enim quod præeligit, ignorat. Causa autem, cur præeligat nocere, & mala committere contra legem, vitium est, atque incontinentia. Si qui enim improbitate laborent, aut vna, aut pluribus, in eo, in quo improbi sunt, etiam iniuriosi sunt: vt illiberalis in pecuniis: intemperans in corporis voluptatibus: molis in desidia: timidus in periculis. eos enim, qui simul periclitantur, deserunt propter metum: ambitiosus propter honorem: iracundus propter iram: studiosus victoriæ propter victoriam: amarus propter vltionem: imprudens quia decipitur in iusto, & bono: similiter verò etiam ex aliis vnusquisque in vnaquaque ex subiectis rebus. Verum hæc manifesta sunt, & erunt partim ex ijs, quæ de virtutibus dicta sunt, partim ex ijs, quæ de affectibus applicabuntur. Restat dicere, cuius rei causa, & quomodo se habentes iniuria afficiat, & quos. Ac primùm quidem explicemus quænam expectamus, & qualia fugiamus, dum conamur iniuria afficere. Manifestum enim est, accusatori quidem quot & qualia ex ijs insunt aduersario, cõsiderandum esse, quæ expectentes omnes iniuria proximos afficiunt: defensori verò, qualia, & quot ex his non insunt. Iam omnes agunt omnia, partim quidem non per se: partim verò per se. Ac non per se quidem, partim per fortunam agunt: partim ex necessitate. Et ex necessitate, partim vi: partim natura. Quare omnia, quæcunque, non per se agunt,

A ἐχθρῶν ὅ γδ τούτων, τὰ ἐναντία τούτοις φερέται ὅ γδ λόγος ἐκ τῶν ἐναντίων ὄντι.

Κεφάλαιον ι.

Περὶ τῆς κατηγορίας καὶ δολογίας, ἐκ πόσων καὶ ποίων ποιεῖται δεῖ τῶν συλλογισμῶν, ἐχθρῶν αὐτῶν λέγειν. δεῖ δὲ λαβεῖν τρία· ἓν μὲν, τίων καὶ πόσων ἕνεκα ἀδικοῦσι· δεύτερον δὲ, πῶς αὐτοὶ διακρίνονται· τρίτον δὲ, πῶς ἔχοντας. διαφορῶν οὐδὲ τὸ ἀδικεῖν, λέγωμεν ἐξ ἧς ἔστω δὴ τὸ ἀδικεῖν, τὸ βλάπτειν ἐκόντα παρὰ τὸν νόμον. νόμος δ' ὅστις, ὁ αὐτῶν, ἰδίου· ὁ δὲ, κοινός. λέγω δὲ, ἴδιον μὲν, καὶ δ' ὃν γρηραμῶν πολιτεύονται· κοινὸν δ' ὅστις ἀρχαίαι παρὰ πᾶσιν ἰμολογεῖται δικαί. ἐκόντες δὲ ποιοῦσιν, ὅσα εἰδότες, καὶ μὴ ἀναγκασθέντες. ὅσα μὲν οὐδ' ἐκόντες ἐκ πᾶσα προσωμεύμενοι· ὅσα δὲ προσωμεύμενοι, εἰδότες ἅπαντα· οὐδεὶς γδ ὁ προσωμεύεται, ἀγνοεῖ. δι' αὐτὸ προσωμεύεται βλάπτειν καὶ αὐτὰ ποιεῖν παρὰ τὸν νόμον, κακία ὅτι καὶ ἀκρασία· εἰ γὰρ πνεῦστος ἔχουσι μοχθηρίαν, ἢ μίαν, ἢ πλείους· περὶ δὲ τῆ τοῦ μοχθηροῦ τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ ἀδικοῦσιν· ὅτι, ὁ αὐτῶν ἀεὶ δίδουσι, περὶ χρημάτων· ὁ δ' ἀκόλαστος, περὶ τῶν σώματος ἡδονῶν· ὁ δὲ μαλακός, περὶ τῶν ῥαθύμων· ὁ δὲ δειλός, περὶ τῶν κινδύων· τῶν γδ συνηθυσθόντας ἐγκυταλλμπεύουσιν, διὰ τὸν φόβον· ὃ δὲ φιλοπτιμος, διὰ τιμῶν· ὁ δὲ ὀξύθυμος, δι' ὀργῆν· ὁ δὲ φιλόνομος, διὰ νικητῶν δὲ περὶ, διὰ τιμωρίαν· ὁ δὲ ἀφρον, διὰ τὸ ἀπαιτῶδες περὶ τὸ δικαίον καὶ ἀδικον, ὁ δὲ αἰσχύρτος, δι' ὀλιγωρίαν δόξης ὁμοίως· ὃ δὲ ἄλλων ἕκαστος, περὶ ἕκαστον τῶν ἰσοκλήμων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, δηλον, τὰ μὲν, ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀρετῶν ἐπιθυμῶν. τὰ δὲ, ἐκ τῶν περὶ τὰ πάθη ἢ ἐπιθυμῶν. λοιπὸν δὲ εἰπῆν, τίους ἕνεκα, καὶ πῶς ἔχοντας ἀδικοῦσι, καὶ τίνας προσωτον μὲν οὐδὲ διελόμεθα, τίων ὀρεγόμενοι, καὶ πῶς φθύροντες, ἐγχευόμενοι ἀδικεῖν· δηλον γδ ὡς, τὰ μὲν κατηγορουμένων, ποῦ καὶ ποῖα τούτων ὑπορχεῖ τῶν ἀντιδικῶν, σκοπεῖόν, ὅν ἐφέμενοι πάντες, τῶν πληστον ἀδικοῦσι· τῶν δὲ δολογούμενων, ποῖα καὶ ποῦ τούτων ἔχ. ὑπορχεῖ πάντες δὴ προσήκοισι πᾶσι, τὰ μὲν, ἐδ' αὐτοῖς τὰ δὲ, δι' αὐτοῖς τ' μὲν οὐδ' αὐτοῖς, τὰ μὲν, διὰ τὸ γλῶσσο προσήκοισι τὰ δὲ, ἐξ ἀνάγκης,

καὶ τῶν δὲ ἐξ ἀνάγκης, τὰ μὲν, βίαι· τὰ δὲ, φύσει. ὡς περὶ πάντα ὅσα μὴ δι' αὐτοῖς προσήκοισι, τὰ μὲν,